

CSODÁS TÖRTÉNETEK AZ AVATAMSZAKA SZÚTRÁRÓL

HAMAR IMRE

A kínaiakat már az ókorban is nagyon érdekelték a csodás, szokatlan, furcsa dolgok, így számos feljegyzést találhatunk különös égi jelenségekről, szellemekről, nem mindennapi földi dolgokról. A Han-dinasztia (i. e. 206–i. sz. 220) idejétől a dinasztikus történeti művek külön fejezetben foglalkoznak ezekkel a jelenségekkel.¹ A csodás, furcsa jelenségek megjelenését az ókortól kezdődően összekapcsolták az emberi viselkedéssel. A kínai irodalom egyik legrégebbi műve, az *Írások könyve* beszámol arról, hogy az uralkodó magatartása miként befolyásolja a természetet:

„Vannak szerencsés bizonyító jelek. Így a komolyság jele az idejében jött eső, a rendezettség az idejében jött napsütés, a bölcsesség az idejében jött meleg, a megfontoltság az idejében jött hideg, a szent bölcsesség pedig az idejében jött szél. De vannak szerencsétlen bizonyító jelek is: a vadság jele az örökösen zuhogó eső, a rendezetlenség az örökös napsütés, a közömbösség a szünni nem akaró meleg, a meggondolatlanság az örökös hideg, az ostobaság az állandóan fújó szél.”²

Az ókori kínai filozófiában külön iskolaként tartják számon a hagyomány szerint Zou Yan 鄒衍 (i. e. 305–240) által alapított öt elem iskolát, amelynek legfontosabb koncepciója az emberi és kozmikus jelenségek közti párhuzam, a korrelatív kozmológia. A Han-kori filozófus, Dong Zhongshu 董仲舒 (i. e. 179–104) az öt elem iskolájának gondolatait ötvözte a konfucianizmussal, és hangsúlyozta az emberi és égi világ egymásra hatását (*tianren xianggan* 天人相感).³

A Han-dinasztia bukása után a konfucianus ideológia is megremegett, s Kína szétesésével egy időben indul virágzásnak a „titokzatosság tanulmányozásának” (*xuanxue* 玄學) nevezett filozófiai iskola. Az iskola képviselői szívesen beszélgettek egymással misztikus dolgokról, legyen az akár a tao, akár a buddhista pradnyá fogalma. Érthető, hogy az i. sz. 3–4. századtól kezdődően számos olyan gyűjtemény

¹ Lásd Sharf, Robert, *Coming to Terms with Chinese Buddhism: a Reading of the Treasure Store Treatise*, Honolulu, 2002, University of Hawai'i Press, 97.

² Lásd *Írások Könyve*, a Nagy Szabály, in: Tőkei Ferenc (ford.), *Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény* I/2, Budapest 1997, Balassi Kiadó, 28–29.

³ Lásd Sharf 2002, 88.

keletkezett, amelyek kizárólag csodás, furcsa jelenségekről számolnak be; ezekre a művekre a „furcsaságok lejegyzése” (*zhiguai* 志怪) névvel utalnak.⁴

Erre az időszakra tehető, hogy a buddhizmus egyre szélesebb körben kezd el terjedni, s egyre több írástudó és arisztokrata is ennek az idegen vallásnak hódol.⁵ Természetesen a buddhizmusból sem hiányoznak a csodás elemek, hiszen Buddha életrajza is számos esettel szolgál. A leghíresebb talán, amikor Buddha mágikus képességeivel legyőzi az eretnek tanítókat, és saját magát a hallgatóság szeme láttára megtöbbszörözi. A Kínába érkező belső-ázsiai és indiai szerzetesek közül az életrajzi források szerint többen rendelkeztek mágikus képességekkel, például meg tudták jövendőlni csaták kimenetelét, esőt fakasztottak szárazság idején, így az uralkodók szívesen alkalmazták őket tanácsadóként az udvarban. Ez is segítette a buddhizmus gyors térnyerését Kínában. Feltehetően ezekről a szerzetesekről születtek az első csodás történetek, amelyeket később a buddhista életrajzírók felhasználtak, amikor megírták a szerzetesek hivatalos életrajzát, amely életrajzokat természetesen átszőnek a hagiografikus részek.⁶

A csodás történetek kétségtelenül didaktikai célokat is szolgáltak a tömegek megtérítése során, mivel számukra a buddhizmus bonyolult filozófiája nem volt érthető, így egyszerűbb történetekkel kellett meggyőzni őket. A mahájána szútrák sokkal nagyobb hangsúlyt helyeznek a hitre, így például a *Lótusz szútra* egyik fejezete (Kumáradzsíva fordításában a 25.) azt írja, hogy Avalókitésvara bódhiszattva a legreménytelenebb helyzetből is képes minden lényt megmenteni, ha hozzá fohászkodnak. Ennek hatására számos olyan csodás történet született, amelyben a bódhiszattva valamilyen szenvedéstől, életveszélyes helyzetből ment meg valakit. A buddhista csodás történetek legelső gyűjteménye, az *Avalókitésvara csodáinak lejegyzése* (*Guangshiyin yingyan ji* 光世音應驗記), amelyet 399 körül írt Xie Fu 謝敷, hét ilyen történetet tartalmaz. Később folytatásokat írtak ehhez a műhöz, ezek közül az egyik, az *Avalókitésvara csodáinak további lejegyzése* (*Xi Guangshiyin yingyan ji* 繫光世音應驗記) a történeteket aszerint csoportosítja, hogy a bódhiszattva milyen bajtól szabadította meg a főhőst. A következő bajok szerepelnek: tűz, víz, démon, kard, bilincs, rabló, fiúgyermek hiánya, eltévedés az úton, távoli utazás, betegség, vadállat. A csodás történetek gyakran a buddhizmus karmatanítását szemléltetik: a gonoszul cselekvők a pokolra jutnak, míg az erényesek

⁴ Lásd Gjertson, Donald E., *Miraculous Retribution: A Study and Translation of Tang Lin's Ming-Pao Chi* (Berkeley Buddhist Studies Series 8), Berkeley, 1989, University of California, 3.

⁵ Lásd Hamar Imre, *A kínai buddhizmus története*, Budapest, 2004, ELTE Kelet-ázsiai Tanszék.

⁶ Kínában több életrajzi gyűjtemény is készült a szerzetesekről. Lásd Hamar Imre, *Kínai buddhizmus a középkorban: Cs'eng-kuan élete és filozófiája*, Budapest 1998, Balassi Kiadó, 24–29.

jobb világban születnek újjá. Sok történet számol be az alvilágról, az alvilágban is megtalálható bürokráciáról, illetve az ott tapasztalt különféle szenvedésekről.

Később megjelennek olyan művek, amelyek egy-egy szútrához kapcsolódó csodás történeteket gyűjtenek egybe. Ezek közül az első ilyen gyűjtemény *A Gyémánt szútráról szóló csodás történetek lejegyzése* (*Jin'gang bore jing lingyan ji* 金剛般若經靈驗記), amelyet Xiao Yu 蕭瑀 írt a 6. század végén. Hasonló gyűjtemények születtek a korábban említett *Lótusz szútráról*, illetve az itt bemutatott *Avatamszaka szútráról*. A buddhista hagyomány szerint a szútrák Buddha kinyilatkoztatásai (buddhavacsana), az igazságot tartalmazzák, így tisztelettel kell bánni velük. Egy szútra Buddhát is helyettesíti, így Buddha erekljének hiányában egy szútrának is lehet áldozatot bemutatni. A szútrakultuszt erősítette a mahájána szútrákban gyakran ismétlődő elképzelés, miszerint a szútrák másolásával, recitálásával, magyarázásával és terjesztésével számtalan érdemet lehet szerezni.

Az itt lefordított történetek egy kivételével *Az Avatamszaka szútra csodás történetei* (*Dafanguang fo huayan ganying zhuan* 大方廣佛華嚴經感應傳) című műben található, az utolsó történet, Wang úr pokoljárása pedig *Az Avatamszaka szútra hagyományának lejegyzése* (*Huayan jing zhuan ji* 華嚴經傳記) című műben. Az előbbi gyűjteményt Hu Youzhen 胡幽貞 állította össze 783 körül Fazangnak 法藏 (643–712), a huayan iskola harmadik pátriárkájának, tanítványa, Huiying 惠英 műve alapján, míg az utóbbi művet Fazang írta. Az első mű címében szerepel az „érzés-válasz” (*ganying* 感應) kifejezés, amely arra utal, hogy a gyakorló az *Avatamszaka szútra* recitálásával valamilyen érzést, hatást kelt, s erre a hatásra válaszol Buddha vagy egy bódhizattva különféle csodákkal. Ez az elképzelés szoros kapcsolatban áll a korábban említett korrelatív kozmológiával: az emberi tevékenység égi jelenségeket idéz elő.

Hasonló művek más kelet-ázsiai országokban is keletkeztek, Japánban például az első csodás történetek gyűjteményét, a *Nihon ryōikit* 日本靈異記 Kyōkai 景戒 írta a 8. század végén. Sok történet azonban kínai művekre vezethető vissza, a szerző a kínai szereplőket és földrajzi helyeket japánokra cserélte.⁷ Csodás történetek mind a mai napig keletkeznek és terjednek Kínában: sokan mesélik, hogy csodálatos módon meggyógyultak, miután egy bódhizanttá vához imádkoztak vagy rendszeresen egy szútrát recitáltak.⁸ Hasonló jelenséget találhatunk a taoizmusban is, ahol a taoista istenek csodás válaszokat (*lingying* 靈應) adnak, mikor az imádkozók segítségért fordulnak hozzájuk.⁹

⁷ Lásd Kyoko Motomochi Nakamura, *Miraculous stories from the Japanese Buddhist tradition*, London and New York 1973, Routledge.

⁸ Lásd Yü Chün-fang, „Eye on Religion: Miracles in the Chinese Buddhist Tradition.” In: *Southern Medical Journal*, 100 (2007), 12, 1243–1245.

⁹ Lásd Chau, Adam Yuet, *Miraculous Response: Doing Popular Religion in Contemporary China*, Stanford, 2006, Stanford University Press, 2–3.

AZ AVATAMSZAKA SZÚTRA CSODÁS TÖRTÉNETEI

Részletek

*BUDDHABHADRA, AZ AVATAMSZAKA SZÚTRA FORDÍTÓJA*¹⁰

A Keleti Jin-dinasztia (317–420) idején élt Zhi Faling szerzetes, aki már fiatalon szerzetes lett; gondolatai és cselekedetei mindig összeszedettek voltak. Bánkódott, mert Buddha halála után az igaz tanítás hanyatlásnak indult. Ezért Nyugatra ment, hogy szent szövegeket kutasson fel. Khotanba¹¹ érkezve találkozott az egy-kocsi¹² tan hirdetőjével, Buddhahadrával. Buddhahadra nevének jelentése: „Megvilágosodott Bölcs”. A Sákják klánjához tartozott, Amritódana király leszármazottja volt.¹³ A mahájána harmadik gyümölcset elérte, így a bódhiszattva útjának harmadik szintjére érkezett.¹⁴ Az *Avatamszaka szútra* több mint harmichatezer versszakát tanulmányozta, s ha valamit nem értett, akkor felemelkedett a Tusita paradicsomba, és Maitréja buddhától kért segítséget.¹⁵

Faling könyörögve kérte a mestert, hogy jöjjön el vele Kínába az *Avatamszaka* tanításait terjeszteni. A mester – engedve az unszolásnak – elment vele a fővárosba, s letelepedett. Viselkedése eltért az átlagostól. Az ablakon keresztül közlekedett akadálytalanul. Szerzetestársai, akikkel együtt lakott, nagyon megijedtek ettől a furcsaságtól, és azt terjesztették róla, hogy valójában szellem. A szerzetesek eztán megkérdezték a mestert: „Ismered az emberi törvényeket?” Ő azt felelte: „Most már ismerem.” A mesterek összehívták a fővárosban élő szerzeteseket, hogy bűnbánó

¹⁰ Az eredeti szövegben nincsenek külön címei az egyes történeteknek, az itt szereplő címeket én adtam a könnyebb áttekinthetőség kedvéért (H. I.).

¹¹ Khotan oázisváros Belső-Ázsiában a Selyemút mentén; a buddhizmus fontos központja. Az *Avatamszaka szútra* szanszkrit kéziratát innen hozták Kínába, így többen úgy vélik, hogy Khotan fontos szerepet játszott az *Avatamszaka szútra* elterjesztésében, talán itt állították össze. Lásd Hamar Imre, „The History of the *Buddhāvataṃsaka-sūtra*: Shorter and Larger Texts.” In: Hamar Imre (ed.), *Reflecting Mirrors: Perspectives on Huayan Buddhism*. Wiesbaden 2007, Harrassowitz Verlag, 139-167.

¹² Az egy-kocsi itt a mahájánára utal.

¹³ Amritódana Magadha hercege, Sákjamuni apai nagybátyja volt, így a forrás szerint Buddhahadra rokonságban állt a történelmi Buddhával.

¹⁴ A négy gyümölcs a hínájána buddhizmusban a szellemi fejlődés négy szintje: 1. áramlatba lépés, 2. egyszer visszatérő (egyszer még újjá kell születnie), 3. nem-visszatérő, 4. arhat. Érdekes, hogy itt a szöveg a négy gyümölcset a mahájánához társítja. Az *Avatamszaka szútra* egyik fejezete *A tíz szint*, amely leírja a bódhiszattva szellemi fejlődésének tíz állomását a kezdeti elhatározástól egészen a megvilágosodásig.

¹⁵ Maitréja az eljövendő buddha, aki a Tusita paradicsomban él.

gyűlést¹⁶ tartsanak, amelyen elűzhetik Buddhahadrát. A mester magához vette ruháját és alamizsnácsészését, a levegőbe emelkedett, s a magasban csodás átváltozásokat mutatott be. Ülve repült délre, Yangzhouba. Úgy repült a levegőben, mint egy madár. A szerzetesek megijedtek, s megbánták tettüket, de nem tudtak a nyomába eredni.

Yixi tizennegyedik évében (418) a harmadik hónapban a tizennegyedik napon Jianye városában a Xiesikong-kolostorban megépítették a tiszta tant oltalmazó csarnokot, hogy a mester lefordítsa az *Avatamszaka szútrát*. Miközben a fordításban dolgozott, a csarnok előtt hirtelen egy tó keletkezett. Minden reggel két kék ruhás lény emelkedett ki a tóból, akik a fordítócsarnokban kitakarítottak, tust dörzsöltek, és a mester szolgálatára álltak. Este visszatértek a tóba. A hagyomány szerint a szútrát hosszú ideig a nágák palotájában őrizték. A sárkányok királya örült, hogy lefordítják a szútrát, ezért ebben saját maga segédkezett.¹⁷ Később ezt a kolostort átnevezték Xingyan-kolostornak.¹⁸ A fordításban írnokként részt vettek még többek közt a következő szerzetesek: Huiye, Huiyan, Huiguan. Adományokkal segítettek a munkát többek közt Hao körzet kormányzója, Meng Yi és a jobboldali gárda tábornoka, Zhu Shudu. A Yuanxi korszak második évének (420) hatodik hónapjában a tizedik napon elkészültek a fordítással. A Yongchu időszak második évének (421) második hónapjának huszadik napjáig összevetették a szanszkrit eredeti szöveggel a fordítást.

Song állam uralkodója felkérte Buddhahadrát, hogy magyarázza el neki a szútrát. A mester aggódott, hogy nem tudja átadni a szútra jelentését, mert nem ismerte tökéletesen a helyi nyelvet. Ezért a templomban Guanyin bódhiszattva segítségével fohászokodott. Nem telt bele hét nap, s azt álmodta, hogy indiai fejét kínaira cserélték. Így már tökéletesen megértette a kínai beszédet. Ettől kezdve úgy hívták: „a kicserélt fejű tripitaka-mester”.¹⁹

¹⁶ A buddhista szerzetesek rendszeresen bűnbánó gyűléseket tartanak, ahol a szerzetesek nyilvánosan megvallhatják bűneiket, s a közösség kiméri rájuk a büntetést. A legszigorúbb büntetés a kizárás volt.

¹⁷ A nágák kígyószzerű mitikus lények az indiai mitológiában, a kínai buddhista szövegekben azonban sárkánynak (*long* 龍) fordítják, mert a kígyóhoz negatív képzeteket társítottak. A kínai buddhista hagyomány szerint az *Avatamszaka szútra* három változatát őrizték a nágák palotájukban. A leghosszabb változat annyi versszakot tartalmazott, ahány porszem van a világegyetemben, a középső verzió 498 800 versszakból állt, míg a legrövidebb mű százezer versszakot foglalt magában. Nágárdzsuna, a második század nagy buddhista filozófusa a legenda szerint elment a nágák palotájába, s elhozta a legrövidebb *Avatamszaka szútrát*. Lásd Hamar 2007, 139–140.

¹⁸ A Xingyan jelentése: „az *Avatamszaka szútrát* elterjesztő”.

¹⁹ A tripitaka (három kosár) a buddhista kánon, amelynek három része: a szútra, a vinaja és az abhidharma. A külföldi fordító szerzeteseket szokták tripitaka-mesternek hívni.

A REMETE XUANZHI

A Tang-dinasztia Yonghui korszakában (650–655) élt egy Fan Xuanzhi nevű világi hívó, aki a huayan mesterrel, Fazanggal együtt tanult. Felnőtté válása után a vallási utat választotta. Miután tökéletesen elsajátította a konfucianus kánon tanait és a tripitaka kánon buddhista tanításait, a huayan tanok tanulmányozásának szentelte magát. A Fangzhou-hegyen élt, s a fenyők leveleivel táplálkozott. Hatvan éven keresztül kizárólag az *Avatamszaka szútrát* recitálta.

Egyszer, mikor a vastag hótakaró elzárta lakhelyét a külvilágtól, s minden élelme elfogyott, egy hegyi szellem egy tisztított vajhoz hasonlatos orvosságot hozott Xuanzhinek, amelynek íze zamatosabb volt a tejnél. Evett belőle egyszer, azután hét napig nem érzett éhséget, lelkierije megtöbbszöröződött, teste könnyebbé, szeme fényesebbé vált. Mikor éjszaka recitálta a szent szöveget, magától mécsesek gyulladtak. Mikor nappal recitálta a szútrát, madarak gyűltek köré, hogy hallgassák. A hegyi szellemek kíséretükkel körbevették, s rendszerint különleges illatok áradtak a levegőben, s mindig ritka gyümölcsökkel halmozták el. Mikor éjszaka recitálta a szútrát, szájából aranyszínű fény sugárzott, mely negyven *lire*²⁰ elvilágított. Mindenki csodájára járt ennek, s néhányan ez után kutatva jutottak el a hegyre, ahol csak azt látták, hogy a szútrát recitáló világi hívó szájából fény árad ki.²¹

Kilencvenkét éves korában meghalt, anélkül hogy beteg lett volna. A hamvasztáskor nyelvéből és fogaiból több mint száz saríra (ereklye)²² lett, amelyek néhány napig szüntelen fényt sugároztak. Ekkor a szerzetesek és világi hívek összegyűjtötték az ereklyéket, sztúpát²³ építettek nekik, majd a sztúpánál áldozatokat mutattak be.

Azon a helyen, ahol élt, ötven évvel ezelőtt – kegyes cselekedeteinek hatására – egy édesvízű forrás tört fel a földből. A víz szüntelenül csobogott, s az erdőben a

²⁰ A *li* kínai hosszúságegység, fél kilométernek felel meg.

²¹ Több történetben is olvasható, hogy az *Avatamszaka szútrát* recitáló személy szájából fény árad ki, majd a recitálás végén a fény visszatér a szájába. Ennek valószínűleg az az oka, hogy az *Avatamszaka szútra* több fejezete azzal kezdődik, hogy Buddha szájából vagy testének más pontjából fény árad ki, majd a fény abba a bódhiszattvába száll, aki abban a fejezetben kifejti Buddha tanítását. Így a fény egyfajta felhatalmazás a tanításra. Ezzel kezdődik például a Buddha megjelenése a világban című fejezet. Lásd Hamar Imre, *Buddha megjelenése a világban*, Budapest, 2002, Balassi Kiadó, 75-76.

²² A buddhizmus úgy tartja, ha egy szent embert elhamvasztanak halála után, akkor a hamvak közt gyöngy formájú *sarírát* lehet találni. Ez a hagyomány mind a mai napig fennmaradt, gyakran kiállítják elhunyt mesterek *sarírát*.

²³ A sztúpa sajátos formájú buddhista síremlék. A hagyomány szerint a történelmi Buddha hamvait sztúpákban helyezték el, amelyek később a Buddha-kultusz központjaivá váltak. Később szentek, híres szerzetesek hamvait is hasonló síremlékekben helyezték el.

belőle táplálkozó fák ágai roskadoztak a szebbnél szebb gyümölcsöktől. Az emberek mindenholnan összesereglettek, és semmi sem bírta feltartóztatni őket, hogy szakítsanak a termésekből.²⁴

HUIWU TALÁLKOZÁSA AZ ÉGIEKKEL

A Yonghui időszakban (650–655) élt két szerzetes a Chanding-kolostorban. Az egyiket Daoxiangnak, a másikat Huiwunak hívták. Mindketten visszavonultan éltek a Taibai-hegyen, Daoxiang a *Nirvána szútrát* recitálta, míg Huiwu az *Avatamszaka szútrát*. Fenyők magvaival táplálkoztak, s egész nap imádkoztak és recitáltak. Néhány év elmúltával egyszer csak megjelent náluk egy ősz hajú, tiszta ruhájú, tekintélyes kinézetű világi hívő. Odament hozzájuk, s mély tisztelettel azt mondta: „Szeretnék meghívni egy szerzetest szerény lakhelyemre, hogy részt vegyen a böjti lakomán.” Az egyik szerzetes azt mondta: „Itt ketten élünk szerzetesként. Nem mehetnénk mindketten?” A világi hívő így felelt: „Szegény a családom, így csak egy szerzetest tudok meghívni.” A szerzetesek megkérdezték, hogy melyiküket szeretné vendégül látni. A hívő az *Avatamszaka szútrát* tanulmányozó szerzetest választotta.

Huiwu elfogadva a meghívást útnak indult a világi hívővel. Alig mentek száz lépést, mikor a világi hívő hirtelen szökellt egyet, s a levegőbe emelkedett. Ezt kérdezte Huiwutól: „Mester, miért nem emelkedsz te is a magasba?” Huiwu azt felelte: „Nincsenek szárnyaim, így nem követhetlek a fellegekbe.” A világi hívő ezt kérdezte: „Hát nem tettél még szert a csodás képességekre?”²⁵ Huiwu azt válaszolta: „Még nem.” A világi hívő ekkor leszállt az égből, a ruhájába bújtatta a szerzetest, s kérte, hogy csukja be a szemét. Csak a szél süvítését hallotta, majd egy fél étkezésnyi idő elteltével lábát ismét szilárd talajra tehetette. Mikor a szemét kinyitotta, nem tudta, milyen helyre érkezett, körbenézett, de csak egy nagy hegyet látott, amelyen templomok sorakoztak. Behívták az egyik csarnokba, ahol éppen befejeződött Buddha dicsőítése. Hirtelen ötszáz különleges szerzetes érkezett meg repülve, kezükben alamizsnáscsészét tartottak.

²⁴ Ez a bekezdés korábban szerepel a szövegben, de a történet logikáját követve logikusabb a végére helyezni, mivel a mű megírása előtt ötven évvel történt, hogy édesvízű forrás tört fel.

²⁵ Azok a mesterek, akik a meditációban magas szintre jutottak, különböző csodás képességekre (*shentong* 神通) tesznek szert. Általában hat ilyen képességet szoktak felsorolni: 1. a test akadálytalan mozgása, 2. isteni szem elnyerése, amellyel láthatják az összes lényt, 3. isteni fül megszerzése, amellyel minden lény örömét és szenvedését hallhatják, 4. mások gondolatának ismerete, 5. előző életek tudása, 6. a szennyeződések megszüntetésének a képessége, amely megszabadít minden szenvedéstől.

Huiwu nagy tisztelettel viseltetett irántuk, nem mert magasabb helyet elfoglalni, mint ők, ezért alacsonyabb helyre ült. A világi hívő azt mondta: „A mester az *Avatamszaka szútrát* recitálja, hogyan is ülhetne alacsonyabb helyre, mint ezek az arhatok? Majd Huiwut egy magasabb ülőhelyhez vezette. A böjti lakoma után megmosakodtak és kiöblítették a szájukat, majd az ötszáz arhat az égbe emelkedve eltávozott. A világi hívő ekkor elküldött egy embert egy kosár kincsért, amelyet a szerzetesnek adományozott. Kérte, hogy recitálja a szútrát. Huiwu azt mondta: „Nem a földön járva érkeztem ide, te hoztál ide, egyedül nem tudok visszamenni, kérlek vigyél haza, a szútra recitálásával meghálálom kedvességed.” A világi hívő azt mondta: „A mai napon csak a te tiszteletedre rendeztük ezt a böjti lakomát. Bár ötszáz arhat is csatlakozott, nem ők voltak ma a díszvendégek. Kérünk, hogy recitáld el a szútrát, s utána hazaviszünk.” A mester elrecitálta a szútrát.

Egy kis idő elteltével a világi hívő magához hívatott néhány hat-hét éves gyereket. Új nevet adott nekik, majd az egyik gyerekhez hirtelen odament, s azt mondta neki: „Az *Avatamszaka szútrát* recitáló mestert fogod szolgálni.” A gyerek odament Huiwuhoz, s azt mondta neki: „Mester, kérlek, nyisd ki a szádat!” Huiwu pedig kinyitotta, a gyerek megvizsgálta, s azt mondta: „Mester, nagyon beteg vagy!” A gyerek megmasszírozta a mester testét, majd egy kendermag nagyságú orvosságot vett elő, amelyből három galacsint gyúrt, és odaadta Huiwunak, hogy nyelje le. Ezt követően ismét megkérte, hogy nyissa ki a száját, aztán a gyerek hirtelen a szájába repült. Huiwu ekkor a magasba emelkedett, s visszarepült eredeti lakhelyére.

A levegőben lebegve azt mondta Daoxiangnak: „Egy halhatatlan hívő hívott meg böjti lakomára, s szert tettem a csodás képességekre. Most elmegyek a Penglaihagyre²⁶ és a Ziwai²⁷ csillagpalotába és más isteni palotákba, hogy az *Avatamszaka szútrát* recitáljam.” Beszéde után elbúcsúzott Daoxiangtól, magához vette szerzetesi ruháját, alamizsnácsészéjét és a szútrát, s a levegőbe emelkedve távozott.

A HÚSEVŐ SZENT

A Shangyuan időszakban (674–675) a luozhoui Jing'ai-kolostorban élt egy szerzetes, aki Zhengzhouból származott. Hazament, hogy meglátogassa szüleit, s mikor Zhengzhou határához ért, egy fogadóban szállt meg éjszakára. Később érkezett egy másik, ismeretlen szerzetes, aki szintén abban a fogadóban éjszakázott, s a korábban érkezett szerzetes szobája mellett kapott egy szobát. A később érkezett

²⁶ A kínai mitológiában a Penglaihagyren vagy -szigeten élnek a halhatatlanok.

²⁷ A Ziwai a Göncölszekér csillagkép egyik csillaga, ahol a kínai mitológia szerint istenek laknak.

szerzetes azt mondta a fogadósnak: „Nagy utat tettem meg, s nagyon elfáradtam és megéheztem. Vennék három *sheng*²⁸ bort és egy *jin*²⁹ húst. Kérlek, hozd nekem gyorsan, ne késlekedj!” A fogadós hamar teljesítette a kérést. A szerzetes mindent elfogyasztott. A másik szerzetes, aki tisztelte a regulát, nagy haragra gerjedt, és szidalmazni kezdte: „Szerzetesi ruhát viselsz, és mint egy alantas világi, bort vedelsz és húst zabálsz. Micsoda szégyentelenség!” A szerzetes csendben maradt, nem válaszolt.

Az első dobütéskor³⁰ vízzel kiöblítette a száját, majd egyenes testtel, lótusz-ülésben helyezkedett el, s recitálni kezdte az *Avatamszaka szútrát* szanszkritul. Először a fejezetek címét sorolta fel, majd recitálni kezdte a szöveget: „Így hallottam. Buddha egyszer Magadhá államban azon a helyen tartózkodott, ahol megértette a nirvána igazságát.” A szerzetes szája szögletéből aranyszínű fény sugárzott. Akik hallották, sírva fakadtak. Akik látták, a megvilágosodást tűzték ki célul. A regulák mestere is nagyon megirigyelte, s azt gondolta magában: „Ki gondolta volna, hogy ez a húst faló és bort vedelő szerzetes el tudja recitálni ezt a hosszú szútrát!”

A harmadik dobütéshez³¹ érve a szútrarecitálás hangja még mindig nem szűnt meg, már a negyedik kötetel is végzett. A szájából áradó fény egyre lángolóbbá vált, s megtöltötte a szobát. A repedéseken keresztül átsűrödött a fény, s mindkét szobát világossá tette. A regulák mestere nem tudta, honnan jön ez a fény, s azt gondolta: „Ez a vendég nem oltja el a mécsest, s a fogadós olaját pazarolja!” A regulák mestere felkelt, hogy kimenjen az árnyékszékre, közben bekukucskált a szomszéd szobába, s látta, hogy a fény a szerzetes szája szögletéből sugárzik. Mikor már több mint öt kötetet elrecitált, a fény fokozatosan visszatért a szerzetes szájába. Mire az éjszaka ötödik dobszóhoz³² érkezett, mind a hat kötet recitálásával végzett. A szerzetes ekkor nyugovóra tért.

Nem sokkal rá megvirradt, és a regulák mestere sírva vetette magát a földre a szútrát recitáló mester előtt, és bűnbocsánatért esedezett, amiért sértegette a szentet.

²⁸ A *sheng* kínai űrmérték, egy liternek felel meg.

²⁹ A *jin* kínai súlymérték, fél kilogrammnak felel meg.

³⁰ Az este 7 és 9 óra közötti időszakot nevezik első dobütésnek.

³¹ Az éjjel 11 és 1 óra közötti időszakot nevezik a harmadik dobütésnek.

³² Az éjjel 3 és 5 óra közötti időszakot nevezik ötödik dobütésnek.

MANDZSUSRÍ³³ MANIFESZTÁCIÓJA

A Yifeng időszakban (676–678) a nyugati területekről két indiai szerzetes érkezett a Wutaishanra,³⁴ lótuszvirágot és illatos füstölőt hoztak magukkal. Térdre borulva, karjukra támaszkodva haladtak a hegycsúcs felé, hogy áldozatot mutassanak be Mandzsusrí bódhiszattvának. Az úton találkoztak egy szerzetesnővel, aki a sziklákön a fenyőfák alatt egy gyékényszőnyegen egyenesen ült magában, és az *Avatamszaka szútrát* recitálta. Már éppen esteledett, így a szerzetesnő azt mondta az indiai szerzeteseknek: „Én nem a többi szerzetessel együtt lakom, ti menjetek csak tovább, s holnap ismét gyertek el.” Az egyik szerzetes azt mondta: „Magasan a hegyen vagyunk, s messzi még az út előttünk. Nincs, hol megszállnunk, kérlek, ne küldj el minket.” A szerzetesnő azt mondta: „Ha nem mentek, nem lesz hol éjszakáznotok. Tovább kell mennetek a hegyen!” A szerzetesek haboztak, és félelem lett úrrá rajtuk. Nem tudták, merre menjenek. A szerzetesnő azt mondta: „Ha lementek az előttetek lévő völgybe, ott találtok egy meditációs barlangot.”

A szerzetesek az útmutatás szerint továbbmentek, és valóban megtalálták a meditációs barlangot. Már több mint öt *lire* eltávolodtak, mikor kezüket összerakva összpontosítottak, majd kezükben füstölőt tartva, északra a messzeségbe nézve áldozatot mutattak be. Éberén hallgatták a szútrarecitálást, először a szútra címe hangzott fel, majd a kezdősor: „Így hallottam.” A távolból látták a szerzetesnőt, amint a gyékényszőnyegen ül dél felé nézve, a szájából sugárzó fény úgy ragyog, mint az arany, s bevilágítja a hegycsúcsot. Mikor már két kötet recitálását befejezte, a fény a völgy déli részén tíz *li* távolságra kiterjedt, olyan világos volt, mint nappal. Amikor a negyedik kötethez ért, a fény visszahúzódott, s mikor a hatodik kötettel is végzett, a fény visszaérkezett a szerzetesnő szájába.

Az *Avatamszaka szútrában* a *Bódhiszattvák tartózkodási helye* fejezet azt mondja: „Kína északkeleti részén található egy hely, ahol Mandzsusrí bódhiszattva lakik, úgy hívják: Wutaishan. A *Suramgama-szamádhi szútrában* az áll: „Mandzsusrí korábban a nágák között tiszteletre méltó Buddha-király volt.” Az *Anguli-mála szútra* azt mondja: „Mandzsusrí a kelet világot szerető, gyémántokat halmozó buddhája.” Az égi szerzetesnő megjelenését biztosan Mandzsusrí idézte elő, így manifesztálta magát az indiai szerzetesek előtt.

³³ Mandzsusrí a bölcsesség bódhiszattvája.

³⁴ A Wutaishan („ötteraszos hegy”) Shanxi tartományban található, a négy buddhista szent hegy egyike Kínában. Az *Avatamszaka szútra* szerint ez Mandzsusrí bódhiszattva lakhelye, ezért a középkorban a hegyre sok kínai és külföldi zarándok érkezett, hogy megpillantsák a bódhiszattvát.

A SZÚTRAMÁSOLÁS ÉRDEMEI

A Zhengsheng időszakban (695) a Huayinból származó Deng Yuanyingnek (eredeti nevén Yuanshuangnak) volt egy közeli barátja, aki váratlanul meghalt egy tragédiában, hét nap múlva azonban visszatért az életbe. Azt mondta Yuanshuangnak: „Láttam, hogy az alvilág palotájának hivatalnokai apádat készülnek üldözőbe venni, s már a parancsot is ki akarták adni. Gyorsan gyűjts érdemeket, hogy elkerülje ezt a sorsot!” Yuanying megrémülve mondta: „Milyen érdemmel menekülhet meg apám ebből a bajból?” Azt válaszolta: „Sietve másold le az *Avatamszaka szútrát!* Ne késlekedj, mert szorít az idő!” Yuanying sietve elment a piacra, és papírt vásárolt. A közeli kolostorhoz tartozó chan templom chan mesterét megkérte, hogy keressen szútramásolókat, akik a tan szerint tiszta életet élnek. Elkezdtek másolni a szútrát, s nem telt bele tíz nap, az egész szútrával végeztek. Böjti lakomával ünnepeltek. Így sikerült elkerülni a szerencsétlenséget.

Yuanying már régebben eltemette anyját, de még mindig mélyen gyászolta. Akkor télen a tizenegyedik hónapban az anyja sírján régebben ültetett elszáradt növények hirtelen kivirágoztak és leveleik nőttek. Illatos, színes virágok borították be a sírt. Ez valószínűleg a szútramásolás eredménye. A környék hivatalnokai beadványt írtak erről a császárnénak. Wu Zetian császárné Yuanying szülőtiszteletének elismeréseképpen egy díszkaput adományozott neki.

AZ ILLATOS RUHÁJÚ SZERZETES

A Shengli időszakban (698) a khotani tripitaka-mester, Siksánanda a Foshouji kolostorban fordította az *Avatamszaka szútrát*. Ekkor mesélte Fazangnak a következő történetet.

Országomban élt egy novícius, akit Miqienek hívtak. Csak a tíz fogadalmat tette le, a többi még nem, de teste és tudata nagyon tiszta volt, kizárólag az *Avatamszaka szútrát* recitálta. Egy napon két küldött kereste fel, tisztelettel köszöntötték. Alakjuk pompás volt, testük fényt árasztott. Miqie meglepődött, s megkérdezte, hogy honnan jönnek. A követek azt felelték: „A harminchárom isten egéből³⁵ szálltunk alá. Sakra³⁶ isten küldött, arra kér, hogy menj el hozzá az *Avatamszaka szútrát* recitálni.” Miqie azt mondta: „Nem értem. Az istenek miért rendelik el a szútra recitálását?” A követek így válaszoltak: „Mikor az istenek az aszurákkal³⁷ harcolnak,

³⁵ A harminchárom isten égi birodalma a vágyvilág hat isteni birodalma közül a második, amely a Szuméru-hegy tetején található.

³⁶ Sakra, másképpen Sakra Dévanam Indra, vagy csak egyszerűen Indra az istenek ura.

³⁷ Az aszurák félistenek, akik folyton az istenekkel hadakoznak.

mindig szorongatott helyzetbe kerülnek. Sakra isteni szemével végigpásztázta az emberi világot, hogy a szútrarecitálással oltalmazza az isteneket. Már négyen próbát tettek, de egyiknek sem sikerült. Ekkor látta, hogy te kizárólag az *Avatamszaka szútrát* recitálsz, elméd Buddha birodalmában időzlik, emberek és istenek áldása lehetsz, ezért kérünk, kövess minket.” A mester azt mondta: „Ha mások segítségére lehetek, hogyan is merészném elutasítani a kérést?” Elfogadta a meghívást, becsukta a szemét, és kis idő múlva az istenek palotájába érkezett.

Sakra boldogan azt mondta: „Gyakran háborgatnak az aszurák, ezért kérettelek ide, mester. Te recitálsz a szútrát, az istenek megőrzik emlékezetükben, a jó szellemek pedig védelmezik a tanítást. Kérlek, recitáld el a szútrát, hogy megszabadulhassunk ellenségeinktől.” Ezután Sakra levette égi kalapját, s a levegőbe dobta. A kalap hét drágakövel³⁸ kirakott palotává változott, amelynek négy ajtaját és nyolc ablakát gyémántok díszítették. A palotán selyemzászlók lobogtak és füstölők sorakoztak áldozatképpen. Megkérték a mestert, hogy lépjen be a palotába, s foglaljon helyet a lótusztrónon. Recitálni kezdte a szútrát, a hangja magasba szállt, s megtöltötte az egész palotát. Sakra isten vezetésével a harminchárom isten, a négy ór és a tízezer fős kíséret körbevették a mestert, valamennyien drágakő emelvényen ültek. Ezt követően a levegőbe emelkedtek és a csatátérre mentek. Az aszurák meglátták ezt a félelmetes varázslatot, s azonnal fejvesztve menekülni kezdtek, társaik pedig a lótusz gyökerének üregeiben kerestek menedéket.

Eközben Sakra a palotában hétféle különleges drágakövet adományozott a mesternek, s azt mondta neki: „Ha a halhatatlanság gyógyfűvére vágysz, azonnal idehozatom neked. Kérlek, maradj a palotámban, s minden kívánságod teljesülni fog.” A mester azt mondta: „Mikor szerzetes lettem, minden vágyott dologról lemondtam, s csak a felülmúlhatatlan megvilágosodásra törekszem, nem óhajtok sem kincseket, sem örök életet. Sakra ekkor leborult a földre, összpontosított elmével kifejezte hódolatát a mesternek, s azt mondta: „Kérlek, mikor megvilágosodsz, fogadd meg, hogy másokat is megmentesz, senkit nem hagysz ki.”

Ezt követően visszavitték a mestert az emberi világba. Ruhája átítatódott égi illatokkal, amelyek egész életében nem múltak el. Végül a mester azt kívánta, hogy a Tiszta-földön szülessen újjá. Siksánanda tripitaka-mester jól ismerte ezt a novíciust.

A SÍRBÓL NÖVŐ LÓTUSZ

A Ruyi időszak első évében (692) Jiangzhouban élt két csendes, egyenes természetű leány, akik fiatalkoruk óta egy szerzetesnőtől tanulták az *Avatamszaka szútra* re-

³⁸ A hét drágakő: arany, ezüst, lapis lazuli, kristály, rubin, achát és karneolagát.

citálását. Már több mint harminc tekercs³⁹ recitálását megtanulták. A szerzetesnő szigorúan követte a regulákat, gyakran recitálta az *Avatamszaka szútrát*, s tanította a két leányt, hogy ők is szerzetesnők lehessenek. Nemsokára azonban meditáció közben váratlanul meghalt. A két lány mindennap kiment a sírjához, és keservesen sírt. Három év elteltével egy ötszárú piros lótusz nőtt a síron. A két lány látta a virágot és átérezte a csodás jelenséget. Gyászuk még mélyebb lett. Egyszer csak meglátták a sír felé közeledni egy tekintélyes külsejű indiai szerzetest, aki odajött és azt kérdezte tőlük: „Kit gyászoltok ennyire?” A lányok azt válaszolták: „A szerzetesnővel együtt recitáltuk az *Avatamszaka szútrát*, mi is szerzetessé akartunk válni. Igazán nem sejtettük, hogy a szerzetesnő így korán meghal.” A szerzetes azt mondta: „Ha szándékotok őszinte, hogy leborotváljátok a fejeteket és véghezvigyétek terveteket, akkor nincs miért aggódnotok.” Ruhájából elővett egy hat-hét hüvelyknyi viaszszobrot, odaadta a két leánynak, és azt mondta: „Otthon mutassatok be áldozatokat ennek a szobornak, és nemsokára szerzetessé válhattok.”

A lányok átvették a szobrot, udvariasan megköszönték, a szerzetes pedig kis idő múltán hirtelen eltűnt. A lányok hazamentek, és őszinte hittel, összpontosítva, az előírások szerint áldozatokat mutattak be a szobornak, nem mulasztva el egyetlen alkalmat sem. A szobor tíz napon keresztül mindennap nőtt egy hüvelyknyit, míg a végén egy lábnál is magasabb lett. A körzetben mindenki tudott erről. A hivatalnokok beadványt nyújtottak be az udvarhoz, hogy vizsgálják ki a szerzetesnő sírján egymásba fonódó virágokat. A virágok szára a sírből eredt, ezért kibontották a sírt, hogy megkeressék a virág gyökerét. Ekkor látták, hogy a virág szára a koporsóból nő ki. Felnitették a koporsót is. Kiderült, hogy a virág gyökere, amely fényesen világított, a szerzetesnő nyelvéből nőtt ki. Ezt a körzet hivatalnokai valamennyien látták.

Wu Zetian⁴⁰ császárnő csodálatosnak találta a jelenséget, s az udvarba hívatta a két leányt. Ők elmentek a fővárosba, az udvarba, ahol Wu Zetian császárnő saját kezével vágta le a hajukat, és megajándékozta őket a szerzetesi ruhával, alamizsnáscsészével és más szükséges eszközökkel. Mindkettőjüket a Tiannü- (Istennő) kolostorban helyezte el. Azután kiadott egy rendeletet, hogy minden kolostorban avassanak fel egy-egy szerzetest és szerzetesnőt.

³⁹ A kínai hagyományos könyveket tekercskre (*juan* 卷) osztották. A Buddhahadra által fordított *Avatamszaka szútra* hatvan tekercsből áll, míg Siksánanda fordítása nyolcvanból.

⁴⁰ Wu Zetian 武則天 (625–705) a kínai történelem egyetlen női uralkodója, aki a konfucianizmussal szemben támogatta a buddhizmust, és különösen jó kapcsolatot ápolt a huayan iskola harmadik pátriárkájával, Fazanggal (643–712).

HONGBAO KELÉSE

A Dazu időszakban (701) Yangzhouban a Dayun kerületben élt egy szerzetes, akit Hongbaónak hívtak. Jó megjelenésű ember volt, s kiválóan recitálta a szútrákat, de elbizakodott volt és lenézett másokat. Egyszer hirtelen egy barack nagyságú kelés keletkezett a homlokán, amely tíz nap alatt fokozatosan több mint három hüvelykkel megnagyobbodott. Hongbao nagyon szégyellte a nagy kelést, nem ment ki a házból. A kolostorban gyógyíttatták, de a kelés egyre csak növekedett. Így gondolkodott: „Ennek a betegségnek két oka lehet, az egyik a korábbi életekben felhalmozott rossz karma, a másik pedig az, hogy lenézem a bölcseket és szenteket.” Fogadalmat tett hát, hogy szobájában százszor elrecitálja az *Avatamszaka szútrát*. Éjjel-nappal füstölőt égetett, és őszintén megbánta bűneit. Mikor már hatvanszor elrecitálta a szútrát, éjszaka álmodt látott. Egy ember jött oda hozzá, aki azt mondta: „Ha ki akarsz gyógyulni a betegségből, én meggyógyítalak.” Azzal kezébe vett egy kést, és levágta a kelést. Hongbao ekkor rémülten felébredt. Reggel az egész álmodt elmesélte a többi szerzetesnek. A kelésen egy seb keletkezett, és a genny kifolyt belőle. Hongbao egy hónap alatt teljesen felgyógyult a betegségből, végül a sebhely sem látszott. A yangzhoui Jun szerzetes elment Luoyangba, és elejétől a végéig elmesélte ezt a történetet Fazangnak.

WANG ÚR POKOLJÁRÁSA

Wenming első évében élt a fővárosban egy ember, akinek családneve Wang volt, személynéve nem maradt fenn. Nem élt önmegtartóztató életet, s erényes tetteket sem hajtott végre. Betegségben meghalt, s két lény a pokol kapuja elé vezette. Itt Wang úr meglátott egy szerzetest, aki Ksitigarbhának⁴¹ mondta magát, és megtanította Wangnak a következő verset:

Ha valaki ismerni kívánja
A három világ összes buddhát,
Így kell szemlélődnie:
A tudat teremtett minden buddhát.⁴²

⁴¹ Ksitigarbha a pokolra jutott lényeket megszabadító bódhiszattva; kultusza különösen Kelet-Ázsiában elterjedt.

⁴² A buddhizmus egyik filozófia iskolája, a Jógácsára azt vallja, hogy minden külső jelenség az egyén tudatából származik korábbi tetteinek eredményeképpen. A történet abból a versből idéz, amely a tudatot egy festőhöz hasonlítja: ahogy a festő a vásznonra festi a képet, úgy hozza létre a tudat a külső világot. Lásd Hamar Imre, „A Yogácsára filozófia hatása az Avatamsaka-sútrában és kínai értelmezéseiben.” In: *Keréknymok*, 2008 nyár, 5-24.

Miután a bódhizattva átadta a szöveget, azt mondta neki: „Ha ezt a verset recitálod, megszabadulhatsz a pokolból.” Wang úr megtanulta a verset, majd Jama⁴³ király elé lépett. A király azt kérdezte: „Ennek az embernek milyen erényei vannak?” Azt válaszolta: „Csak egy négysoros verset tudok” – s az egészet elmondta. A király ezután elengedte. Amikor a verset recitálta, ahová csak hangja elért, ott a lények mind megszabadultak. Wang úr három nap múlva feléledt, és emlékezett a versre. Elmondta a szerzeteseknek, akik megkeresték a szöveget. Ekkor tudta csak meg, hogy ez az *Avatamszaka szútra* tizenkettedik tekerésében, a *Jama palotájában számtalan bódhizattva összegyűlik, s a tant tanítja* című fejezetből való. Wang úr elmondta ezt a Kongguan-templom Dingfa nevű szerzetesének.

⁴³ Jama vagy Jama király a buddhizmusban a pokol ura, aki a halottak felett ítélkezik.

DISPUTA
